

Norsk Lovtidende.

Utgitt efter offentlig foranstaltning

ifølge lov av 1 april 1876.

Nr. 36

Utgitt 11 september.

1909

Lov

om utvidelse av kjøpstaden Haugesunds grænser.

10 septbr.

Nr. 1.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

At Os er blit forelagt det nu forsamlede, ordentlige Stortings beslutning av 27 august 1909, saalydende:

§ 1. Fra 1 januar 1911 skal kjøpstaden Haugesunds grænser være følgende:

Fra Haugeklubbens nordre pynt gaar grænselinjen i ret linje til et punkt ved veien mellem Store- og Lille Skeisvand, derfra sydover til gaarden Lillesunds østre bøgjerde, som følges videre, og derfra videre i retning mot Stuttbjærg indtil Rossebækken, som følges til sjøen.

De strækninger av Skaare herred, som ved denne lov indlemmes i kjøpstaden Haugesund, skal fra 1 januar 1910 i bygnings- og reguleringsvæsenets anliggender henhøre under kjøpstaden, dog saaledes, at det i disse strækninger, indtil anderledes av Kongen bestemmes, skal være tillatt at opføre saadanne træbygninger, som omhandles i lov om forbud mot opførelse av træbygninger i landets byer m. v. av 17 mai 1904 § 3, 2det led.

§ 2. Foran beskrevne grænselinje blir paa statskassens bekostning at opgaa og nærmere bestemme samt ved lovlige skifte- og skjelstener at utvise under en forretning, som avholdes av de mænd, som Kongen dertil utnævner, saa betimelig, at den senest inden utgangen av 1909 av Kongen kan være stadfæstet.

§ 3. De dele av Skaare herred, som ifølge § 1 henlægges til kjøpstaden Haugesund, skal fra 1 januar 1911 utgaa av landets matrikel og i enhver henseende henhøre under kjøpstaden. Dog skal dette ikke ha nogen indflydelse paa den

10 septbr. odel, som for tiden maatte hvile paa nogen jord, som ifølge Nr. 1. nærværende lov overgaar fra landet til kjøpstaden.

§ 4. Med hensyn til det kommunale stemmeretsmandtal for 1910 og adgangen til at delta i det aars kommunale valg ansees de i § 1 omhandlede strækninger fra 1 januar 1910 at utgjøre en del av Haugesund.

De personer, som ved istandbringelsen av mandtallet for 1910 er bosat paa de nævnte strækninger, skal med hensyn til erhvervelse og utøvelse av stemmeret i medhold av formandskabsloven for kjøpstæderne ansees, som om de hadde været bosat i kjøpstaden i det tidsrum, hvori de har bodd i de omhandlede strækninger.

De nærmere forskrifter, som maatte fornødiges i anledning av valget, gives av Kongen eller den, han bemyndiger.

§ 5. De personer, som den 30 september 1910 har bopæl inden strækninger, som ifølge § 1 overgaar til kjøpstaden Haugesund, ansees fra 1 januar 1911 med hensyn til skatteplikt som henhørende under kjøpstaden og blir at iligne kommuneskatter i likhet med dens øvrige indvaanere. Dog skal de personer av Skaare herred, som inden 15 oktober 1910 flytter utenfor den nye kjøpstadsgrænse, svare skatter til landdistriktet og ikke til kjøpstaden Haugesund.

§ 6. De personer, som den 1 juli 1909 bodde i de dele av Skaare herred, som efter denne lov overgaar til kjøpstaden Haugesund og ikke derfra er utflyttet til nogen anden fattigkommune end Haugesund inden 1 januar 1911, skal fra sidstnævnte tid med hensyn til fattigforsørgelse, forsaavidt denne ikke paaligger nogen anden kommune end Skaare, ansees for at ha hjemstavn i Haugesund, hvad enten de i mellemtiden har nydt fattigunderstøttelse eller ikke.

Ved siden av denne forskrift skal dog de lovbud, som tillægger hustruen mandens eller manden hustruens og barnene forældrenes hjemstavn, bringes i anvendelse, saafremt henholdsvis manden, hustruen eller forældrene er i live, naar de omhandlede strækninger overgaar til Haugesund.

§ 7. De personer, som i medhold av den gjældende lovgivning fra 1 juli 1909 har drevet handel eller haandverk paa de strækninger, som ved denne lov overgaar til kjøpstaden Haugesund, skal ogsaa, efterat loven er traadt i kraft, være berettiget til at vedbli den av dem drevne næring. Dog har de for at kunne nyde denne ret inden 1 januar 1911 at melde sig for magistraten i Haugesund, hvorhos de skal betale kommuneskatter og overta kommunale ombud like saa fuldt, som om de var borgere av kjøpstaden.

§ 8. Bygninger paa de ved denne lov i Haugesund indlemmede strækninger nyder ikke godt av den nedsættelse i

brandkontingenten, som i medhold av lov av 31 mars 1860 10 septbr. § 1, jfr. lov av 26 mai 1866 § 8 litr. G, lov av 3 mai 1873 Nr. 1. § 1 og lov av 31 mai 1890 § 6 er eller maatte bli tilstaaet bygninger paa det ældre territorium. Hvorvidt og i hvilken utstrækning nogen saadan nedsættelse i tilfælde blir at tilstaae nogen del av bebyggelsen paa de indlemmede strækninger, bestemmes av Kongen.

§ 9. De i anledning av grænseforandringen fornødne erstatningsbeløp til offentlige tjenestemænd utredes av statskassen.

§ 10. Ved skjøn, avgit av 3 utenfor de omhandlede kommuner boende mænd, hvorav amtmanden i Stavanger amt opnævner 2 og Justisdepartementet opnævner 1, blir at avgjøre, hvor stor del av Skaares kommunale gjæld — heri ikke medregnet den efter 1 juli 1909 muligens stiftede gjæld — Haugesund skal overta i erstatning for det indtægtstap, som Skaare kommune antages at lide ved, at de nævnte strækninger henlægges under Haugesunds by. De nærmere regler for skjønnetts avholdelse avgives av Justisdepartementet. Utgiftene ved avholdelsen av skjønnet, hvis avgjørelse er endelig, fastsættes av Justisdepartementet og fordeles av dette paa de interesserte kommuner.

Ti har Vi antat og bekræftet, likesom Vi herved antar og bekræfter denne beslutning som lov under Vor haand og rikets segl.

Gitt paa Kristiania Slot den 10 september 1909.

Haakon.

(L. S.)

Gunnar Knudsen.

Hesselberg.

Lov

10 septbr.

Nr. 2.

om forandringer i og tillæg til lov av 8 mars 1902 om kontrol med tilvirkning av og handel med margarin og margarinost m. v.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

At Os er blit forelagt det nu forsamlede, ordentlige Stortingets beslutning av 27 august 1909, saalydende:

§ 4 i lov av 8 mars 1902 om kontrol med tilvirkning av og handel med margarin og margarinost m. v. skal herefter lyde som følger:

10 septbr.

Nr. 2.

Margarin og margarinost maa kun falbydes, forhandles, indføres eller utføres under disse navn, uten andre tillægsbetegnelser end fabrikantens navn eller firma, navnet paa fabrikkationsstedet samt de i den almindelige varehandel gjængse kvalitetsbetegnelser, hvori ikke maa forekomme uttryk, der kan lede til, at disse produkter forveksles med smør og egte ost. I forretningspapirer, som omhandler nævnte varer, skal disse benævnes henholdsvis »margarin« og »margarinost«. Dog kan, indtil anderledes av Kongen bestemmes, smørlignende produkter, ved hvis fremstilling er anvendt udelukkende vegetabiliske fettstoffer, utføres til steder, der er beliggende utenfor Europa, uten at ordet margarin forekommer i varens navn, naar det ikke indeholder uttryk, som kan lede til forveksling med smør.

Ti har Vi antat og bekræftet, likesom Vi herved antar og bekrefter denne beslutning som lov under Vor haand og rikets segl.

Git paa Kristiania Slot den 10 september 1909.

Haakon.

(L. S.)

Gunnar Knudsen.

Hesselberg.

Lov

10 septbr.

Nr. 3.

om tilsyn med arbeide i fabrikker m. v.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

At Os er blit forelagt det nu forsamlede, ordentlige Stortingets beslutning av 27 august 1909, saalydende:

Kapitel I.

Lovens virkekræds.

Bedrifter, som indgaar under loven.

§ 1. Denne lov omfatter, saafremt ikke i efterfølgende paragraffer anderledes uttrykkelig er bestemt:

- I. a. Fabrikker og de haandverks- og andre industrielle virksomheter, som drives fabrikmæssig, eller ved hvilke der anvendes anden drivkraft end menneskelig muskelpkraft eller benyttes kjeler med damptryk. Dog undtages herfra virksomheter, hvori anvendes motor paa ikke over 1 hestekraft.
- b. Stenbrud, kalkbrud og stenhuggerier, der regelmæssig beskæftiger mindst 5 mand.

c. Grubedrift, opberedningsverksteder, hytteverker samt andre anlæg for utvinding og forædling av mineraler. 10 septbr. Nr. 3.

d. Virksomheter, hvor eksploderende stoffe fremstilles eller fabrikmæssig anvendes.

II. a. Haandverk og lignende industrielle virksomheter, som regelmæssig sysselsætter mindst 5 arbeidere, og hvori disse beskæftiges av bedriftens indehaver paa dennes verksted eller paa andet arbejdssted utenfor arbeidernes hjem.

b. Isbedrifter.

Hvorvidt og i tilfælde i hvilken utstrækning:

c. Forretninger, som beskæftiger lager- og pakhusarbeidere samt arbeidere ved tomter, oplagsssteder, dampskibsekspeditioner og lignende, forsaavidt disse arbeidere angaar,

d. bedrifter, som omfatter bygningsarbeider, vand-, gas- og kloakledningsarbeider, brolægningsarbeider, anlæg av veier, jernbaner, havner, telegraf- og telefonledninger samt andre lignende arbeidsforetagender,

skal gaa ind under denne lov, bestemmes av Kongen, efterat arbeidsraadets uttalelse er indhentet.

Dog indgaar ikke under lovens bestemmelser foretagende av ovenomhandlede slags, der som kortvarig eller ubetydelig ikke kan lægges ind under en ordnet bedrift.

§ 2. Hvorvidt en virksomhet i henhold til bestemmelserne i § 1 gaar ind under loven, avgjøres, hvor intet andet er bestemt, av det i § 49 nævnte arbeidsraad. Avgjørelse av, hvorvidt en virksomhet gaar ind under loven.

Kongen kan bestemme, at kjeler med damptryk undergives tilsyn efter denne lov, selv om de ikke anvendes i nogen av de i § 1 betegnede virksomheter.

§ 3. Enhver indehaver av en bedrift, som kan antages at gaa ind under denne lov, har inden 8 dage, efterat loven eller i tilfælde Kongens bestemmelse i henhold til § 1 II c og d er traadt i kraft, eller efterat virksomheten er begyndt, at anmelde samme for tilsynsmyndigheten med angivelse av dens gjenstand og art, drivkraftens art og størrelse samt antallet av dens arbeidere av begge kjøen av de forskjellige i loven omhandlede aldersklasser. Tilsynet kan derhos til enhver tid kræve sig meddelt oplysninger om arbeidernes antal, kjøen, alder, sundhetsforhold og om kraftmaskinernes antal, art og størrelse. Anmeldelsespligt for indehaver av bedrift.

Kapitel II.

Arbejdsstedenes indretning. Sundhetsforhold.

Forholdsregler mot arbeidsulykker.

§ 4. Enhver, som vil oprette og drive industrielt anlæg av det i § 1 I omhandlede slags eller omdanne et allerede Plan for anlægget.

10 septbr. bestaaende saadant, er berettiget til, naar han underretter til-
 Nr. 3. synet om sin hensigt og den paatænkte drifts art samt fore-
 lægger det planen for anlægget og for de paatænkte bygninger
 og deres indre anordning, at erholde tilsynets uttalelse om,
 hvorvidt det av hensyn til denne lovs bestemmelser finder noget
 ved planens befølgelse at erindre.

Forføininger
 til forebyggelse
 av ulykker.

§ 5. Arbeidsstedene skal være saaledes indrettet og ved-
 likeholdt, de personer, som har med betjeningen av maskinerne
 at gjøre, være saaledes paaklædt, arbeidet i virksomheten skal
 i enhver henseende være saaledes anordnet og bli utført paa
 en saadan maate, at arbeidernes sundhet, liv og lemmer er be-
 skyttet saa godt og hensigtsmæssig, som det lar sig gjøre. Det
 samme gjælder de løse eller faste indretninger, som hører virk-
 somheten til, og som er anbragt paa arbeidsstedenes omraade
 eller i nærheten derav, herunder indbefattet taugbaner og jern-
 baner, uanset deres længde. Driften av disse baner maa der-
 hos foregaa saaledes, at den almindelige færdsel ikke utsættes
 for fare.

Forsigtighets-
 regler mot fare
 paa arbeids-
 stedet.

§ 6. Arbeidsstedene skal i det omfang, omstændighetene
 tillater, være forsynt med let tilgjengelige og hensigtsmæssig
 anbragte trapper og utganger, som arbeiderne kan benytte i
 tilfælde av, at ildebrand eller anden fare opstaar. Trappenes
 og utganges antal skal staa i forhold til arbeidernes mængde
 og arbeidsrummenes beliggenhet. Naar tilsynet finder det
 nødvendig, kan det paabyde, at særlige redningsmidler blir an-
 skaffet.

Tilsynet kan ogsaa paabyde, at en eller flere lynavledere
 blir opsat.

Færdselsganger
 i maskinrum.

§ 7. I rum, hvor der er maskiner, skal de ganger, som
 er bestemt til færdsel, være saa brede og høie, at arbeidere,
 som betjener maskinerne, eller folk, som gaar forbi dem, ikke
 er utsat for at komme i berøring med maskinernes løpende
 dele, saafremt de iagttar almindelig forsigtighet.

Om kjeler og
 rørledninger.

§ 8. Kjeler og rørledninger, som er utsat for damptryk,
 skal være betryggende forarbeidet, utstyrt og vedlikeholdt.
 Før man tar dem i bruk, skal man melde det til tilsynet. De
 skal undersøkes og ettersees paa den maate, som Kongen be-
 stemmer, baade før de tages i bruk og senere. Kongen fast-
 setter ogsaa de yderligere forskrifter, som findes nødvendige, i
 anledning av de bestemmelser, denne paragraf inneholder. Eieren
 er forpligtet til at hjelpe til ved disse undersøkelser, saa godt
 han kan, med de hjelpemidler, som findes paa arbeidsstedet.
 Han skal erlægge den betaling for undersøkelserne, som Stor-
 tinget har fastsat; betalingen kan inddrives ved utpantning,
 hvis den ikke er avgjort 1 maaned, efterat undersøkelsen er
 avholdt.

Vedkommende regjeringsdepartement skal utfærdige en vejledning om, hvorledes dampkjeler skal betjenes. Denne vejledning skal være opslaat paa alle steder, hvor saadanne kjeler benyttes. •

10 septbr.
Nr. 3.

Dersom tilsynet finder det nødvendig, kan det kræve, at den, som er ansvarlig for kjelens behandling, skal være forsynt med vidnesbyrd om, at han har den fornødne kyndighed. Dette vidnesbyrd maa være godkendt af tilsynet. Saafremt den, som er ansvarlig for kjelens behandling, utviser grov forsømmelighed eller viser sig at mangle den fornødne kyndighed, kan tilsynet for kortere eller længere tid forbyde, at han anvendes til at passe dampkjeler. Har et saadant forbud den følge, at vedkommende maa forlate bedriften, bortfalder opsigelsesfristen.

§ 9. For de maskiner, som findes i anlæggene, og det drivverk, som hører til maskinerne, gjælder særlig følgende bestemmelser:

Beskyttelse mot
farlig maskineri
m. v.

- a. Maskineri, maskindele, aksler, drivremmer og andre overføringsmidler for drivkraft, som kan være farlige for arbeiderne under deres syssel, eller naar man gaar forbi dem, skal være omhyggelig indhegnet eller indkapslet.
- b. Vandhjul, turbiner og lignende vandmotorer skal være forvarlig omgjærdet. I den vandrende, som fører til disse, skal der være en eller flere rister for at forebygge ulykker.
- c. Kraftmaskinen maa ikke sættes i gang, førend dette er meddelt arbeiderne ved et signal, som kan høres tydelig i de arbejdsrum, hvori findes maskiner, som skal sættes i bevægelse.
- d. Naar der i et arbejdsrum ikke findes indretninger til at utløse forbindelsen med de maskiner, som findes der, og kraftmaskinen, skal der kunne gives stoppesignal til denne.
- e. Naar kraftmaskinen driver flere selvstændige bedrifter, skal hovedakselen i enhver av disse kunne stanses uafhængig av, om kraftmaskinen vedblir at gaa.

§ 10. Luker, trappeganger og aapninger i jorden for gruber eller lignende, aapenstaaende kar eller store beholdere, dammer, vandreder og isrender skal indhegnes eller forsynes med rækverk i den utstrækning, som det av hensyn til arbejderens sikkerhet ansees nødvendig, og som driftens art og beskaffenhed tillater.

Indhegning av
aapninger m. v.

§ 11. Arbejdsrummene skal være behørig oplyst ved dagslys eller kunstig belysning, saa at særlig alle løpende dele av en maskin, som under driften kan medføre fare for arbejderne, tydelig kan iagttages.

Belysning av
arbejds-
rummene.

I arbejdsrum, i hvilke der findes eller kan udvikle sig eksplosive eller let antændelige gasarter, damper eller støv, skal

10 septbr. den kunstige belysning ske paa en saa betryggende maate, Nr. 3. som der er anledning til. Hvor arbeidsforholdene og driftens art tillater det, skal arbeidsrummene tillike være behørig opvarmet.

Ventilation
o. l.

§ 12. I arbeidsrummene maa ikke beskæftiges flere arbeidere end rimelig i forhold til rummenes størrelse og den plads, som optages av maskiner, redskaper, materialer og lignende. Der skal paa hensigtsmæssig maate sørges for behørig luftveksling i fornødent fald ved mekaniske indretninger, saaledes at luften saavidt mulig holdes fri for skadelig støv, sundhetsfarlige gasarter og damper, ond lugt eller stor hete, og at luftvekslingen er tilstrækkelig i forhold til antallet av arbeidere. Likeledes bør der ved ventilation og i fornødent fald ogsaa ved avsperring sørges for, at giftige gasarter, røk, støv, sterk hete, damp og stank, som kan utvikle sig i enkelte arbeidsrum og under visse dele av bedriften, ikke trænger ind i andre arbeidsrum.

Arbeidsrum
med giftige
stoffer.

§ 13. Det skal paasees, at ingen andre har adgang til arbeidsrum, hvor der forarbeides eller anvendes giftige stoffer, end de arbeidere, som er sysselsat der.

Paabud herom skal altid være tilkjendegitt ved opslaaede plakater.

Rengjøring,
hvitning,
maling.

§ 14. Lokalerne skal jevnlig rengjøres. I nærheten av maskiner og av fordypninger, hvor dele av drivverket gaar, skal gulvene i arbeidsrummene holdes saaledes rene, at de ikke er glatte av olje og smørelse. Hvor det findes nødvendig, skal vægger og tak holdes tilbørlig hvittet; er de malt, skal de holdes rene ved vaskning. Rengjøringen skal foregaa til saadan tid og paa saadan maate, som hensynet til arbeidernes sundhet og sikkerhet tilsiger.

Spiserum m. v.

§ 15. I de i § 1, I nævnte virksomheter skal der paa eller i nærheten av arbeidsstedet være adgang for arbeiderne til at faa varmet sin mat og til, naar veiret kræver det, at nyde sine maaltider i opvarmet, rent og utluftet rum.

Forskrifter til
gjennomførelse
av §§ 5--15.

§ 16. De fornødne bestemmelser om, hvad der saavel av arbeidsgivere som arbeidere i de enkelte tilfælde blir at iagttas til gjennomførelse av forskriftene i §§ 5—15, gives av tilsynet. Findes det for dette øiemed hensigtsmæssig at utfærdige til opslag i vedkommende bedrifter almindelige regler for arbeidernes forhold, blir saadanne almindelige regler og enhver forandring i dem at utfærdige av tilsynet (for grubebedrifter av vedkommende bergembedsmænd), efterat der er gitt arbeidsgiveren adgang til at uttale sig. Saadanne almindelige regler maa godkjendes av arbeidsraadet. Hvor bedriftens art og beskaffenhet eller tilstedeværende omstændigheter medfører, at forskriftene i §§ 5—15 ikke med rimelighet kan fordres gjennomført i sin fulde utstrækning, kan tilsynet for et kortere tidsrum av indtil

3 maaneder indrømme de fornødne lempninger. For lempninger 10 septbr.
av længere varighet maa arbeidsraadets godkjendelse indhentes. Nr. 3.

§ 17. Ved bergverker og deslike maa barn og unge Arbeide »under
mænd under 16 aar samt kvinder ikke benyttes til arbeide dagen«.
under dagen og unge mennesker over 16 aar kun til saadanne
lettere arbeider under dagen, som tillates ifølge almindelige for-
skrifter utfærdiget av arbeidsraadet efter forslag av berg-
embedsmændene.

§ 18. Barn og kvinder maa ikke benyttes til rensning, Rensning m. v.
smøring eller eftersyn av akselledninger eller maskiner under av akselled-
gangen eller til paalægning av remmer, taug eller deslike paa ninger m. v.
omdreieende skiver, mens disse er i bevægelse, uten hvor det er
aldeles ufarlig.

§ 19. Barn og unge mennesker maa ikke benyttes til Pasning av
pasning av dampkjeler eller av maskiner, hvis betjening ut- dampkjeler
kræver særlig forsigtighet. m. v.

§ 20. Rammes nogen arbeider, der er beskæftiget i en Anmeldelse av
bedrift, som omfattes av denne lov, under arbeidet av nogen bedriftsulykker
beskadigelse, som kan antages at gjøre ham udygtig til ar-
beide i minst 3 dage eller har døden tilfølge, skal bedriftens
eier eller bestyrer, forsaavidt bedriften ikke indgaar under lov-
givningen om ulykkesforsikring for arbeidere i fabrikker, snarest
mulig og senest inden 3 dage indgi skriftlig anmeldelse derom
med forklaring om ulykkens aarsak og omfang til tilsynet.
Naar tilsynet paa denne eller den i ulykkesforsikringslovens
§ 17 angivne maate har mottat anmeldelser om ulykken, har
det, hvor tilfældets beskaffenhet dertil gir grund, at foranstalte
nærmere undersøkelse anstillet angaaende aarsaken til ulykken
og angaaende dens følger.

Kap. III.

Bestemmelser angaaende arbeidstid.

§ 21. Ved barn forstaaes i denne lov personer, som ikke Barns arbeide.
har fylt 14 aar, samt personer over denne alder, som frem-
deles er undervisningspligtige ifølge folkeskoleloven.

Barn maa ikke anvendes til arbeide, som gaar ind under
denne lov; dog kan barn over 12 aar med tilsynets tilladelse
anvendes indtil 5 timer daglig til saadanne lettere arbeider,
som ikke skader deres sundhet eller hemmer deres legemlige
utvikling, naar lægeattest fremskaffes for, at deres helbreds-
tilstand ikke gjør dem uskikket til det arbeide, hvortil de be-
stemmes. Lægeattest meddeles i fornødent fald av lægen i det
stedlige tilsyn, som for undersøkelsen og attestens utstedelse
betales med kr. 0,50, som utredes av arbeidsgiveren.

Barn, som endnu ikke er utskrevet av folkeskolen, maa

10 septbr. ikke anvendes til arbeide, der gaar ind under denne lov, i den
 Nr. 3. for dem bestemte undervisningstid eller i løpet av den time,
 som gaar forut for samme, og i intet tilfælde i saadan utstræk-
 ning, at deres samlede skole- og arbeidstid kommer til at over-
 skride 7 timer daglig.

Skolebarns
 arbeide.

§ 22. Arbeidsgiverne skal for hvert av dem sysselsat
 skolebarn være forsynt med den i § 16 i lov om folkeskolen
 paa landet av 15 august 1908 og i § 18 i lov om folke-
 skolen i kjøpstæderne av samme dato omhandlede bevidnelse
 fra vedkommende lærer.

Naar skolestyret finder det nødvendig, for, at et skolebarn
 skal opnaa det fornødne kundskapsmaal, at barnets arbeidstid
 indskrænkes yderligere end i nærværende lov foreskrevet, kan
 det i saa henseende avgi den fornødne bestemmelse.

Unge men-
 nesker. Forbud
 mot natarbeide.

§ 23. Ved unge mennesker forstaaes i denne lov, for-
 saavidt intet andet er uttalt, personer, som ikke ifølge § 21
 er at anse som barn og ikke har fylt 18 aar.

Barn og unge mennesker maa ikke sysselsættes før kl. 6
 morgen eller efter kl. 8 aften.

Til arbeide, som indgaar under denne lov, maa unge men-
 nesker ikke anvendes over 10 timer daglig og i alderen indtil
 det fyltde 16de aar kun til lettere arbeide, som ikke skader deres
 sundhet eller hemmer deres legemlige utvikling. Ved bedrifter,
 hvor arbeidet skjønnes at være av lettere art, kan det av ved-
 kommende regjeringsdepartement tillates, at unge mennesker i
 ukens 5 første hverdage beskjæftiges indtil 10½ time daglig
 dog saaledes, at den samlede ukentlige arbeidstid ikke over-
 skridet 58 timer.

Fødselsattest og
 liste m. v. for
 barn og unge
 mennesker.

§ 24. Ingen arbeidsgiver maa sysselsætte noget barn eller
 ungt menneske, forinden han ved forevist fødselsattest eller
 skriftlig bevidnelse fra nogen offentlig funktionær har forvisset
 sig om vedkommende arbeiders alder.

Ved ethvert arbeidssted skal arbeidsgiveren føre en liste
 over de barn og unge mennesker, som beskjæftiges der, hvilken
 skal indeholde oplysning om deres navn, alder og bopæl, om
 dagen, hvorpaa de tiltræder og forlater arbeidet, om deres for-
 ældres eller foresattes navn og stilling samt i tilfælde deres un-
 dervisningstid. Listen tillikemed de i §§ 21 og 22 og i nær-
 værende paragrafs første led omhandlede attester skal kontro-
 leres av tilsynet, hos hvem stedse et eksemplar av listen skal
 bero.

Maaten, hvorpaa listen skal være indrettet, fastsættes av
 vedkommende regjeringsdepartement, som ogsaa kan anordne,
 at andre oplysninger end de ovenfor nævnte skal meddeles deri.

For barn og unge mennesker, som besøker tekniske aften-

skoler og lignende, skal arbeidstiden lægges saaledes, at den ikke hindrer dem i at benytte saadan undervisning. 10 septbr. Nr. 3.

§ 25. Naar arbeidet varer over 8 timer, skal arbeiderne ha minst 1 time fri til middagshvile. Hvile- og spisetider.

I hviletidene maa arbeide ikke tillates dem og ophold i arbeidsrummene kun da, naar enten de dele av driften, i hvilke de sysselsættes, er fullstendig indstillet, eller tilsynet dertil meddeler tilladelse.

Bestemmelse om hviletid kan med vedkommende regjeringsdepartements tilladelse avændres overensstemmende med virksomhetens krav. Arbeiderne bør i saadanne tilfælde skiftes eller paa anden maate saavidt mulig tilstaaes den lovbestemte hviletid.

§ 26. Ved virksomheter, hvis art og beskaffenhet utkræver natarbeide, eller ved hvilke dette sedvansmæssig anvendes, kan unge mennesker over 16 aar med tilsynets tilladelse og paa nærmere av dette fastsatte betingelser ogsaa anvendes i det ovenfor i § 23 forbudne tidsrum, dog ikke lenger end 8 timer. Lignende tilladelse kan av tilsynet paa nærmere betingelser meddeles bedrifter, i hvilke der til visse regelmæssig tilbakevendende tider av aaret opstaar arbeidspres, eller i hvilke uforutseede begivenheter medfører arbeidspres, eller i hvilke natarbeide til sine tider er nødvendig, for at ikke raastoffet eller det færdige produkt skal ta skade, dog at i saa fald det i § 23 bestemte timetal ikke overskrides. Endelig kan tilsynet tillate, at unge mennesker sysselsættes i den i § 23 forbudne tid av døgnet, naar naturomstændigheter, ulykkeshændelser eller andre upaaregnelige begivenheter har forstyrret et enkelt anlægs regelmæssige gang eller utsætter driften for at forstyrres.

Lempninger i bestemmelserne om arbeidstiden for unge mennesker.

Den i 1ste punktum omhandlede tilladelse træder ikke i kraft, før den er godkjendt av vedkommende regjeringsdepartement. De i 2det og 3dje punktum nævnte maa ikke gives for et længere tidsrum end 6 uker ad gangen. Tilladelse efter 2det og 3dje punktum utkræves ikke for de 4 første døgn.

Ved bergverker kan Kongen tillate, at unge mennesker, uanset bestemmelserne i § 23, efter indhentet lægeattest kan anvendes om sommeren utenfor de i § 23 nævnte klokkeslet til det saakaldte »haandvaskningsarbeide«, naar arbeidet foregaar i dagslys og av tilsynet skjønnes ikke at kunne være til skade for vedkommendes helbred eller legemlig utvikling.

§ 27. Fra kl. 6 aften før en søn- eller helligdag til næste dags, eller naar to eller flere helligdage følger paa hinanden, til sidste helligdags aften kl. 10 maa arbeidere ikke beskæftiges i de i § 1, I nævnte bedrifter.

Søn- og helligdagsarbeide.

Denne bestemmelse finder ingen anvendelse paa:

1. Virksomheter eller de dele av disse, hvis drift ikke kan avbrytes.

- 10 septbr. 2. Arbeider, som er nødvendige for at forhindre anlæg, maski-
Nr. 3. ner eller produkter fra at ta skade.
3. Meierier, melkefabrikker og avistrykkerier.
4. Arbeide med opfyring, reparationer og lignende, av hvilke
ens egen eller en anden bedrifts regelmæssige gang i den øv-
rige del av uken er avhengig, forsaavidt saadant arbeide
ikke har kunnet utføres paa en virkedag, samt arbeide
med renhold, der enten av hensyn til bedriftens regelmæs-
sige gang i den øvrige del av uken eller efter tilsynets
paabud i henhold til §§ 14 og 16 maa foretages i det i
nærværende paragrafs første passus nævnte tidsrum.
5. Vakthold.

Hvorvidt et arbeide henhører under ovennævnte undtagelses-
bestemmelser, avgjøres av tilsynet. Tilsynets avgjørelse fore-
lægges arbeidsraadet, saafremt vedkommende bedrift eller nogen
ved samme beskjøftiget person forlanger det.

Likeledes kan vedkommende regjeringsdepartement eller
for enkelt anledning tilsynet meddele dispensation fra det i
nærværende paragraf indeholdte forbud mot arbeide paa søn-
og helligdage, naar ekstraordinære naturforhold hindrer eller
væsentlig hemmer en bedrifts regelmæssige gang, eller naar
andre omstændigheter gjør saadant arbeide særlig fornødent.

Arbeidere, som er beskjøftiget i det i paragraffens første
led omhandlede tidsrum, skal mindst hver anden uke ha fri
kl. 6 lørdag aften til kl. 10 søndag aften. Vedkommende re-
gjeringsdepartement kan dog efter anbefaling av tilsynet tillate
lempling heri, naar det av praktiske grunde maa ansees særlig
paakrævet.

Barselkvinder.

§ 28. Det maa ikke tillates kvinder at arbeide i de første
6 uker efter deres nedkomst.

Den hjelp, som av det offentlige ydes i tilfælde av trang,
opstaar som følge av bestemmelse i denne paragraf, blir ikke
at anse som fattigunderstøttelse; den utredes av vedkommendes
opholdskommune mot ret til refusion hos barnets forældre.

Skjæpende
bestemmelser
for sundhets-
skadelige
bedrifter, be-
grænset arbeids-
tid m. v.

§ 29. Over enkelte anlæg eller beskjøftigelser og dele
av disse saavelsom for hele klasser av bedrifter eller dele av
disse, som er forbundet med særskilt fare for sundhet, liv eller
lemmer eller lettelig kan bevirke overanstrengelse, skal der av
Kongen, efterat arbeidsraadet er hørt, utfærdiges en fortegnelse.
For saadanne virksomheter skal der av vedkommende regjerings-
departement fastsettes nedenstaaende skjæpende bestemmelser
eller enkelte av disse, efterat erklæringer er indhentet fra ved-
kommende tilsyn og arbeidsraadet samt fra vedkommende ar-
beidsgivere:

- a. At særegne forsigtighets-foranstaltninger skal træffes;
- b. at der blir at fastsette kortere arbeidsskift end ellers bru-

kelig eller en bestemt daglig arbeidstid av ikke over 8 10 septbr.
timer; Nr. 3.

- c. at arbeiderne ved det særlig anstrengende og farlige arbejde til visse bestemte tider skal gives anden beskæftigelse av lettere og ufarligere art;
- d. at anvendelsen av barn og unge mennesker skal være forbudt i større utstrækning end i loven forøvrig bestemt eller helt forbydes;
- e. at med hensyn til visse virksomheter lignende forbud gives for frugtsommelige kvinders vedkommende;
- f. at der ikke maa tillates arbeiderne at nyde sine maaltider eller tilbringe sine hviletider i arbeidsrummene, men at særskilte, derfra tilbørlig avsondrede lokaler til dette bruk skal anvises dem.

Kap. IV.

Bestemmelser om arbeidsforholdene iøvrig.

§ 30. Det paaligger saavel arbeidsgivere som arbeidere at vaake over iagttagelse av sømmelighet og gode seder paa arbeidsstedene.

Sømmelighet
paa arbeids-
stedene.

§ 31. Opgjør mellem arbeidsgivere og arbeidere skal finde sted og den ifølge opgjøret skyldige arbeidsløn erlægges mindst én gang ukentlig i kontante, gangbare penger og paa eller ved arbeidsstedet. Lønnen skal utbetales i arbeidstiden eller hurtigst mulig efter dennes slutning. For akkordarbeide kan det endelige opgjør utstaa, indtil arbeidet er utført, dog saaledes, at der ukentlig skal utbetales arbeideren et i forhold til det utførte arbejde passende forskud.

Opgjør og
lønningsvil-
kaar.

Ved særlig overenskomst mellem arbeidsgivere og arbeidere kan dog andre opgjørsfrister bestemmes.

Der maa ikke fra arbeidernes lønning gjøres fradrag i særskilt øiemed uten deres samtykke i skriftlig overenskomst eller med hjemmel i lovgivning eller reglement.

Arbeidsgiveren skal holde arbeiderne underrettet om de til enhver tid gjældende lønningsvilkaar (dagløn eller akkordpriser).

Den i Christian V's norske lovs 5—13—35 fastsatte fortrinsret for tjenestefolks løn tilkommer ogsaa arbeideres tilgodehavende løn for et beløp svarende til 3 maaneders arbeidsløn.

§ 32. For de i § 1, I omhandlede bedrifter gjælder Opsigelsesfrist. følgende:

Opsigelsesfristen mellem arbeidsgiver og fast arbeider er 14 dage, naar ikke anderledes skriftlig eller i henhold til reglement er vedtat.

Fristen skal i ethvert fald være like lang for begge parter.

10 septbr.
Nr. 3.

Som fast arbeider ansees enhver, der enten uttrykkelig er antatt som saadan, eller som i 2 uker har været beskjeftiget i bedriftens regulære arbeide.

Nødvendiggjør ulykkeshændelser, naturomstændigheter eller andre upaaregelige begivenheter, herunder ikke indbefattet arbeidsgiverens konkurs eller død, avbrytelse av virksomheten eller av nogen del av denne, bortfalder opsigelsesfristen overfor de ved det avbrutte arbeide beskjeftigede arbeidere. Naar en arbeider antages til utførelse av et bestemt arbeide av forbiggende art, kan opsigelsesfristen likeledes bortfalde ved arbeidets fullførelse, naar begge parter derom er enige.

Arbeids-
kontrakter.

§ 33. Hvor skriftlig kontrakt opprettes, skal arbeideren, inden den underskrives, ha den utlevert til gjennemsyn i mindst 24 timer og kontrakten indeholde anførsel om, at saa er skedd. Den skal underskrives av begge parter, og hver av dem skal ha et eksemplar.

Kontrakten kan ikke før opsigelsesfristens utløp ensidig fragaaes av arbeidsgiveren, medmindre arbeideren har gjort sig skyldig i en alvorlig krænkelse av reglementet eller forøvrig i en alvorligere forgaaelse. Den kan ikke fragaaes av arbeideren, medmindre arbeidsgiveren undlater at opfylde sine forpligtelser mot ham, behandler ham paa en maate, som strider mot loven eller kontrakten, eller tilsteder, at andre behandler ham paa saadan maate.

Hvis en skriftlig kontrakt mellem arbeidsgiver og arbeider ikke har været utlevert arbeideren til gjennemsyn i 24 timer, skal de i loven indeholdte bestemmelser om oppgjør, lønningers utbetaling og opsigelsesfrist være gjældende. Hvis en kontrakt indeholder ulike lange opsigelsesfrister for parterne, skal den for saavidt være ugyldig og opsigelsesfrist av 14 dage være gjældende.

Arbeids-
reglement.

§ 34. Arbeidsgivere i de virksomheter, som beskjeftiger mer end 10 arbeidere, eller for hvilke tilsynet uten hensyn til deres arbeiderantal finder grund til at paabyde det, er forpligtet til at istandbringe et reglement angaaende den hele arbeidsordning, de for bedriften gjældende ordensregler, betingelserne for antagelse og avskedigelse og betalingen av lønninger.

Hvis bøter anvendes, skal spesielt bestemmelserne herom optages i reglementet. Bøtene maa i tilfælde ikke overstige en halv dags løn undtagen for grovere forgaaelser, som kan medføre fare for folks liv, lemmer eller helbred eller for større ødelæggelse eller beskadigelse av gods, hvilke tilfælde i reglementet eksempelvis skal nævnes.

Det, som indkommer ved bøter, tilfalder den sykekasse, som vedkommende regjeringsdepartement bestemmer.

Fradrag i lønningene for mangelfuldt arbeide eller ødelæggelse av materialer ansees ikke som bøter. 10 septbr.

§ 35. Under reglementets istandbringelse skal arbeidsgiveren gi arbeiderne anledning til at uttale sig om dets bestemmelser.

Nr. 3.

Arbeidernes
uttalelse om
arbeids-
reglementet
m. v.

I dette øiemed blir et eksemplar av det av arbeidsgiveren utarbeidede reglementsutkast at utlægge til eftersyn paa et for arbeiderne bekvemt sted inden bedriftens omraade. Arbeiderne bør vælge mindst 5 repræsentanter til paa deres vegne at avgi uttalelse om utkastets bestemmelser. Disse repræsentanter, som maa være over 21 aar gamle, vælges av bedriftens arbeidere over 18 aar.

Til overveielse av saken tilkommer der arbeiderne eller deres repræsentanter 14 dages frist, regnet fra den dag reglementsutkastet utlægges. Arbeidernes eller deres repræsentanters uttalelse om utkastet skal medfølge ved dettes oversendelse til godkjendelse (§ 36).

Agter arbeiderne ikke at benytte sin ret til at vælge repræsentanter eller til at uttale sig om utkastet, bør arbeidsgiveren straks gives skriftlig underretning herom. I saa fald kan utkastet, bilagt med arbeidernes meddelelse, av arbeidsgiveren indsendes til godkjendelse ogsaa før utløpet av den fastsatte 14-dages frist. Undlater arbeiderne at gi arbeidsgiveren underretning om, at de ikke vil benytte sin ret til at delta i reglementets istandbringelse, eller undlater de av arbeiderne valgte repræsentanter inden den fastsatte frist at avgi uttalelse, skal arbeidsgiveren, naar han oversender sit utkast til godkjendelse (§ 36), bilægge dette med sin skriftlige bevidnelse om, at utkastet har utligget til eftersyn i 14 dage.

§ 36. Alle de i § 34 omhandlede reglementer skal inden 4 uker efter nærværende lovs ikrafttræden eller for nye virksomheters vedkommende inden 4 uker efter bedriftens aapning indsendes til vedkommende fabrikinspektør, som derefter snarest mulig med sin uttalelse oversender reglementet til arbeidsraadet til godkjendelse, hvilken kun kan meddeles, forsaavidt reglementet ikke i noget stykke strider mot lovens forskrifter eller indeholder overfor arbeiderne ubillige bestemmelser.

Arbeids-
reglementernes
godkjendelse.

Reglementer for gruber, og de med disse ifølge bergloven likestillede bedrifter, blir inden den ovenfor nævnte frist at indsende til vedkommende bergmester, som derefter snarest mulig med sin uttalelse oversender dem til vedkommende fabrikinspektør til videre forføining som ovenfor fastsat.

§ 37. Den i §§ 35 og 36 beskrevne fremgangsmaate skal ogsaa følges, naar tillæg til eller forandringer i et allerede godkjendt reglement agtes utstedt.

Forandringer
i et reglement
m. v.

Bestemmelserne om bøtenes størrelse og anvendelse m. v.

10 septbr. i § 34, 2det, 3dje og 4de led skal gjælde, ogsaa hvor reglement ikke istandbringes.

Nr. 3.
Opslag paa
arbeidsstedet.

§ 38. Paa ethvert arbeidssted skal de i henhold til denne lov av Kongen eller andre myndigheter utfærdigede anordninger, forsaavidt de vedkommer arbeidsstedet, hvoriblandt det utfærdigede fabrik- og arbeidsreglement, angivelse av de timer i døgnet, da barn, unge mennesker og voksne begynder og slutter arbeidet, samt av deres hviletider, findes opslaat i det fornødne antal eksemplarer, trykt eller skrevet med tilstrækkelig store og tydelige bokstaver.

Lovens bud
ufravigelige.

Et eksemplar av reglementet utleveres enhver arbeider.
§ 39. Arbeiderne kan ikke i videre omfang, end loven uttrykkelig hjemler, retsgyldig vedta fravikelser fra lovens forskrifter.

Kapitel V.

Tilsynet.

Fabrikinspektører og assistenter.

§ 40. Tilsynet med denne lovs overholdelse besørges av to eller flere fabrikinspektører, derav en kvinde. Dog har bergembedsmændene, undtagen for de i § 9 omhandlede maskiners vedkommende, at føre tilsynet med, at driften av og arbeidet i gruber og de med disse i henhold til bergloven likestilte bedrifter foregaar saaledes, at arbeidernes sundhet, liv og lemmer er beskyttet saavidt gjørlig og paa hensigtssvarende maate.

Fabrikinspektørerne ansættes av Kongen med 6 maaneders opsigelse, og deres løn utredes av Statskassen. Ved valget av de mandlige inspektører skal det særlig haves for øie, at de er i besiddelse av teknisk innsigt. Til bistand for inspektørerne ansættes av vedkommende regjeringsdepartement med 6 maaneders opsigelse det fornødne antal assistenter, hvis løn utredes av Statskassen. Mindst 1 av assistenterne skal være en kvinde.

Det stedlige tilsyn. Dets sammensætning og valg.

§ 41. I enhver kommune, hvor der findes virksomheter, som gaar ind under denne lov, skal der være et av kommunestyret valgt stedlig tilsyn, bestaaende av mindst 4 medlemmer, hvorav en læge og i det mindste 1 kvinde og 1 arbeider. Ved valget bør haves for øie, at i al fald én av de valgte har noget kjendskap til maskiner og deres bruk. Samtidig vælges et lignende antal varamænd, blandt hvilke likeledes skal være mindst 1 kvinde og 1 arbeider og saavidt mulig en læge.

Senest 14 dage, før valget foretages, skal der av ordføreren rettes en opfordring til de arbeidere, som er beskæftiget ved de inden kommunen værende bedrifter, som indgaar under lovens bestemmelser, om at træde sammen for at bringe i forslag den eller de arbeidere, som ønskes indvalgt i tilsynet.

Valg av det stedlige tilsyns medlemmer foretages saa betimelig, at de valgte kan tiltræde fra paafølgende nytaar. Funktionstiden

er 3 aar. Den, som har forrettet som medlem av tilsynet i mindst 3 aar, kan undslaa sig for gjenvalg for de nærmest paafølgende 3 aar. Denne ret tilkommer dog ikke den embedsløge, som vælges til medlem av tilsynet.

De ved nærværende lovs ikrafttræden fungerende stedlige tilsyn vedblir at fungere i den tid, for hvilken de er valgt, og tillike utover denne tid, saavidt dette er fornødent for at formidle overgangen til den ovenfor fastsatte ordning.

§ 42. Det stedlige tilsyn vælger selv sin formand. Det skal ved et eller flere av sine medlemmer mindst 1 gang hvert halvaar personlig og uanmeldt inspiserer enhver av denne lov omfattet bedrift i distriktet. Under sine inspektioner skal den eller de inspiserende søke paa hensigtsmæssigste maate hos arbeidsgiveren saavel som hos de i bedriften beskæftigede arbeidere at skaffe sig oplysninger om, hvorvidt noget mot loven stridende forhold finder sted.

Forefundne ulovligheter skal av den inspiserende indberettes til det stedlige tilsyns formand og av denne til vedkommende fabrikinspektør. Naar der overensstemmende med denne lov gives en bedrift noget paalæg skal der sættes en frist for dets efterkommelse. Ved fristens utløp maa fornyet inspektion finde sted.

Hvor der efter lov og instruks tilkommer det stedlige tilsyn besluttende myndighet (dispensationer, paalæg o. s. v.) maa denne utøves i samlet møte av tilsynet, som er beslutningsdygtig, naar mindst 3 medlemmer eller, hvor medlemstallet er 6 eller derover, mindst to tredjedele er tilstede. Beslutningene fattes med simpelt flertal, idet formandens stemme i tilfælde stemmelikhet gjør utslaget. Over tilsynets forhandlinger og beslutninger føres protokol, som skal underskrives av samtlige møtende. Det stedlige tilsyn kan bemyndige sin formand til i paatrængende tilfælde foreløbig at dispensere i henhold til §§ 26 og 27, indtil saken kan forelægges det samlede tilsyn.

Samarbeide mellem det stedlige tilsyn og vedkommende fabrikinspektør eller bergemandsmand skal i størst mulig utstrækning finde sted. Nærmere bestemmelser angaaende omfanget av det stedlige tilsyns myndighet, dets forhold til inspektørerne og bergemandsmændene, dets virksomhet og forretningsorden gives av Kongen, efterat arbeidsraadets uttalelse er hørt.

§ 43. Overtilsynet henligger under vedkommende regjeringsdepartement.

For enkelt leilighet eller i enkelte tilfælde kan departementet la inspektion foreta ved en eller flere dertil av samme antagne mænd.

§ 44. Fabrikinspektørerne med assistenter, arbeidsraadets medlemmer eller sagkyndige, de av departementet utsendte sær-

Det stedlige tilsyns virksomhet.

Overtilsynet og dets inspektion.

Tilsynets adgang til bedriftene.

10 septbr.
Nr. 3.

lige inspektører samt det stedlige tilsyn skal til enhver tid ha uhindret adgang til hvilkensomhelst del av ethvert anlæg eller arbeidssted, som gaar ind under denne lov, eller om hvis inddragning under loven der er spørsmål. Det samme gjælder bergembedsmændene for de bedrifters vedkommende, i hvilke de har at føre tilsynet i henhold til § 40. Samtlige skal paa forlangende være forpligtet til at forevise legitimation, som for det stedlige tilsyns medlemmer utfærdiges av vedkommende kommunestyre, for arbeidsraadets medlemmer og sagkyndige av raadets formand og for de øvrige av vedkommende regjeringsdepartement. Enhver, der har befattning med bedriften, skal være forpligtet til paa begjæring at gi forklaring om de forhold, som vedrører eftersynet.

Tilsynets forhold til bedriftene.

§ 45. En fast ansat inspektør eller assistent maa ikke være delagtig i nogen bedrift, som hører ind under nærværende lov eller en anden av samme art.

Hier eller bestyrer av virksomhet, som hører ind under denne lov, maa ikke som medlem av det stedlige tilsyn delta i tilsynsvirksomheten ved sin egen bedrift eller ved bedrifter av samme art som hans egen eller som medlem av arbeidsraadet delta i befaring av saadanne bedrifter. Lignende forbud gjælder for arbeider, der er medlem av et stedlig tilsyn eller av arbeidsraadet, forsaavidt angaar den bedrift, i hvilken han har sysselsættelse, eller en anden av samme art.

Utgiftene ved det stedlige tilsyn.

§ 46. Utgiftene ved det stedlige tilsyn bæres av vedkommende kommune, undtagen forsaavidt angaar den skyss- og kostgodtgjørelse, der maatte tilkomme det stedlige tilsyns formand, hvilken godtgjørelse utredes av Statskassen.

Taushetspligt.

§ 47. Tilsynet og dets assistenter samt arbeidsraadets medlemmer eller sagkyndige saavelsom de av departementet utsendte særlige inspektører er forpligtet til hemmeligholdelse av de drifts- og forretningsforhold, hvormed de gjennom sin virksomhet maatte bli bekjendt, samt til at avholde sig fra efterligning av de av vedkommende driftsherre hemmeligholdte indretninger og fremgangsmaater, som derunder er kommet til deres kundskap.

Naar der til arbeidsraadet, tilsynet eller noget medlem av dette, en inspektør eller assistent sker anmeldelse av noget mot loven stridende forhold, skal anmelderens navn hemmeligholdes, medmindre han uttrykkelig samtykker i at navngives, eller anmeldelsen viser sig at være ubeføiet.

Forandring i tilsynets beslutninger.

§ 48. Forsaavidt tilsynets lovlige fattede beslutninger ikke i henhold til loven indbringes til arbeidsraadets avgjørelse, kan de alene av vedkommende regjeringsdepartement eller i fornødent fald av Kongen ophæves eller forandres.

De av tilsynet i henhold til loven givne paalæg, dispensa- 10 septbr.
tioner o. s. v. skal for at være gyldige være skriftlig avfattet. Nr. 3.

§ 49. Fra den tid, Kongen bestemmer, oprettes under Arbeidsraadet.
vedkommende regjeringsdepartement et arbeidsraad, bestaaende
av 5 medlemmer, med sæte i Kristiania. Raadets formand med
varamand skal ha juridisk utdannelse og beskikkes av Kongen
for 5 aar. Av de øvrige 4 medlemmer med varamænd, hvorav
2 skal være arbeidsgivere og 2 arbeidere, antages en arbeids-
giver og en arbeider av vedkommende regjeringsdepartement,
resten av Stortinget. Funktionstiden for disse 4 medlemmer
med varamænd er 3 aar. Raadet kan for enkelte leiligheter
tilkalde specielle sagkyndige.

De med raadets virksomhet forbundne omkostninger utredes
av Statskassen.

Arbeidsraadet har, foruten at utføre de det ved nærværende
lovs §§ 1, 2, 16, 29 og 36 paalagte hverv, at fungere som
konsulent for vedkommende regjeringsdepartement, spesielt i
saker vedkommende fabriktilsynet. De nærmere regler om raa-
dets virksomhet utfærdiges av vedkommende regjeringsdepartement.

Kap. VI.

Straffebestemmelser.

§ 50. Med bøter straffes en arbeidsgiver, som

1. overtræder de i loven indeholdte eller i henhold til denne
utfærdigede forskrifter til sikrelse av arbeidernes sundhet,
liv og lemmer eller de til gjennomførelse av disse forskrifter
av tilsynet givne paalæg;
2. handler mot de i loven indeholdte eller i henhold til denne
utfærdigede forskrifter om benyttelse av barn, unge men-
nesker eller voksne kvinder og mænd til arbeide eller om
søn- og helligdagsarbeide;
3. undlater tilbørlig at vaake over iagttagelse av sømmelighet
eller gode seder paa arbeidsstedene;
4. undlater de i loven foreskrevne anmeldelser eller opslag
(§§ 3, 8, 13, 16, 20 og 38) eller undlater at holde arbei-
derne underrettet om lønningsvilkaarene (§ 31);
5. ikke paa begjæring yder pliktig bistand ved eftersyn av
dampkjeler og rørledninger (§ 8);
6. undlater trods paalæg fra tilsynet at foreta, hvad han
pligter til utfærdigelse av arbeidsreglement (§§ 34—38);
7. ikke er forsynt med de foreskrevne bevidnelser om barns
helbredstilstand og skolebarns undervisningstimer eller om
barns og unge menneskers alder (§§ 21—24);

10 septbr. 8. undlater at føre den i § 24 paabudte liste eller viser grov
Nr. 3. forsømmelighet med hensyn dertil;

9. ulovligen avskediger en arbeider eller overtræder de i § 31 indeholdte forskrifter om opgjør med arbeiderne.

§ 51. Med bøter straffes den arbeider, som

1. gjør sig skyldig i nogen av de i § 50, 1, 2 og 3 omhandlede forseelser;

2. ulovlig forlater sit arbeide.

§ 52. Med bøter straffes — forsaavidt ikke høiere straf efter den almindelige straffelov kommer til anvendelse — arbeidsgiver, arbeider eller andre, som fjerner eller forsætlig eller ved grov uagtsomhet beskadiger paabudte sikkerhetsindretninger eller fjerner paabudte opslag eller medvirker hertil.

§ 53. Medlemmer av fabriktilsynet, ogsaa det stedlige og dets assistenter, samt arbeidsraadets medlemmer, sagkyndige og de av departementet utsendte særlige inspektører er med hensyn til den almindelige borgerlige straffelovs anvendelse at anse som offentlige tjenestemænd.

§ 54. Forestaaes bedriften i arbeidsgiverens sted av en dertil antat bestyrer, gjælder om denne, hvad der om arbeidsgiveren er bestemt.

§ 55. Forældre eller andre foresatte, som lar barn anvende til arbeide mot lovens bestemmelse, straffes med bøter.

§ 56. Med bøter straffes den, som vægrer sig ved overensstemmende med § 44 at gi behørig forklaring om forhold, som vedrører tilsynet og arbeidsraadets virksomhet.

§ 57. De i §§ 50,9 og 51,2 omhandlede forseelser paa-
tales ikke av det offentlige uten efter fornærmedes begjæring.

§ 58. Nærværende lov træder i kraft den 1 januar 1910.
Dog kan Kongen bestemme, at § 49 træder i kraft tidligere.

Lov om tilsyn med arbeide i fabrikker m. v. av 27 juni 1892 med tillægslove av 21 juli 1894 og 27 juli 1895 ophæves.

Ti har Vi antat og bekræftet, likesom Vi herved antar og bekræfter denne beslutning som lov under Vor haand og rikets segl.

Git paa Kristiania Slot den 10 september 1909.

Haakon.

(L. S.)

Gunnar Knudsen.

Hesselberg.

Plakat

10 septbr.

om forbud mot transport av stikkelsbærplanter fra ethvert sted inden Stavanger amt.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

I kraft av lov om forbud mot indførsel og transport av stikkelsbærplanter m. v. av 25 april 1907 bestemmes herved:

1) Foruten fra ethvert sted inden den del av landet, der bestaar av de i plakater av 25 april 1907 og 31 august samme aar nævnte amter, skal endvidere transport av stikkelsbærplanter eller dele derav, stikkelsbær dog ikke indbefattet, være forbudt fra ethvert sted inden Stavanger amt, saafremt speciel tilladelse til saadan transport ikke er meddelt av Landbruksdepartementet i henhold til nævnte lovs § 2.

2) Overtrædelse av dette forbud medfører strafansvar.

3) Denne plakat træder i kraft straks.

Hvorefter alle vedkommende har at rette sig.

Git paa Kristiania Slot den 10 september 1909.

Under Vor haand og rikets segl.

Haakon.

(L. S.)

Gunnar Knudsen.

Hesselberg.

Kongelig resolution

10 septbr.

av 10 september.

I. §§ 13, 15 og 24 i plakat av 4 juni 1904 om utlevering av gifter og andre stoffe fra apotek skal herefter lyde saaledes:

§ 13. De stoffe, der i medicinaltaksterne ikke er betegnet med merket *, og stoffe, der kan stilles i klasse med disse, kan utleveres i haandkjøp. Herfra er dog undtatt spiritus, med hvis salg der forholdes paa den i §§ 2 og 15 nærmere bestemte maate.

I haandkjøp kan endvidere utleveres asthmacigarer og forbindingsstoffer impregnert med jodoform.

§ 15. Aether, aether spirituosus og aetherspirituosus camphoratus skal i haandkjøp alene utleveres i glas paa høist 20 cm³, hvorhos hvert glas skal være forsynt med en signatur, hvorpaa foruten apotekets navn og midlets norske navn tillike er trykt: »Til medicinsk bruk, 10—20 draaper ad gangen«.

10 septbr. Disse saavel som andre med spiritus eller æter tilberedte præparater, der kan benyttes som berusningsmiddel, maa ikke utleveres, naar det efter omstændighetene er sandsynlig, at de agtes benyttet dertil.

Til teknisk bruk kan utleveres spiritus av mindst 90 volum-procents styrke (spiritus concentratus). Den, som ønsker saadan spiritus utlevert, maa avgi skriftlig forsikring om, at spiritusen udelukkende skal anvendes til teknisk bruk, og utlevering maa være anbefalt av politimesteren i byene eller av lensmanden paa landet. Saadan anbefaling maa kun gives kjendte og paalidelige personer, som ikke kan befryktes at ville misbruke spiritusen.

Paa ekspeditionen av spiritus til teknisk bruk finder forøvrig reglerne i § 22 tilsvarende anvendelse.

§ 24. Giftattest maa kun utstedes til kjendte og paalidelige personer, der ikke kan befryktes at ville misbruke giften. Enhver giftattest skal indeholde:

1. Kjøperens navn, stilling og bopæl.
2. Giftens art.
3. Oplysning om, hvorvidt giften skal brukes til utryddelse av skadedyr, til industrielt eller til andet teknisk øimed.
4. Meddelelse om, at kjøperen for politiet har avgitt forsikring om, at intet av giften skal bli overlatt uvedkommende, og at den del derav, som ikke kommer til øieblikkelig anvendelse, skal bli opbevart under laas og lukke, saa at intet derav spildes. Skal giften brukes til utryddelse av skadedyr, skal attesten desuten indeholde meddelelse om, at kjøperen for politiet har avgitt forsikring om, at giften alene skal bli anvendt inden rikets grænser.
5. Datum og politimesterens eller lensmandens underskrift.

II. Plakat av 11 februar 1860 angaaende apotekeres handel med spiritus og dermed blandet eller tilberedt drik ophæves.

III. De nye bestemmelser træder i kraft straks.

Utgiver: Fred. T. Salicath.

Grøndahl & Søn's boktrykkeri. Kristiania.